

Factsheet

Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA) 2022 - voortgezet onderwijs

Februari 2024

Bron: [NEA 2022 Tabellen sector onderwijs, TNO, juni 2023](#)

Tevredenheid	Management	Docenten	Overig personeel
Alles bij elkaar genomen ben ik (zeer) tevreden met mijn werk	81,6%	78,1%	82,4%
Alles bij elkaar genomen ben ik (zeer) tevreden met mijn arbeidsomstandigheden	86,7%	68,1%	77,4%

Veruit de meeste werknemers in het voortgezet onderwijs zijn (zeer) tevreden met het werk en met de arbeidsomstandigheden. In vergelijking met de andere functiegroepen, zijn er relatief minder docenten die net zo tevreden zijn als collega's in management- en overige functies. Voor de vo-sector als geheel is de tevredenheid met het werk procentueel iets verlaagd van 82,7% naar 79,3%. De tevredenheid met de arbeidsomstandigheden is in 2022 ook gedaald met 5,9 procentpunt naar 71,1%

Risicofactoren psychosociale arbeidsbelasting	Management	Docenten	Overig personeel
Hoge taakeisen - hoge autonomie; uitdagend; 'uitdagend werk'	55,6%	9,8%	14,7%
Hoge taakeisen - lage autonomie; veel spanning; 'stressvol werk'	9,3%	36,8%	14,0%
Lage taakeisen - hoge autonomie; uitdagend; 'eenvoudig werk'	31,0%	17,2%	44,4%
Lage taakeisen - lage autonomie; weinig spanning; 'saai werk'	4,1%	36,2%	26,8%
Emotioneel zwaar werk	#	28,2%	8,2%
Weinig sociale steun van de leidinggevende	4,1%	11,8%	8,9%
Weinig sociale steun van collega's	0,0%	0,9%	1,8%

De risicofactoren voor psychosociale arbeidsbelasting (b)lijken samen te hangen met de functie. De balans in het werk tussen taakeisen en autonomie blijkt voor functies te verschillen. Het werk van docenten kenmerkt zich door hoge taakeisen met weinig sturingsmogelijkheden, ook wel 'stressvol werk' genoemd én door 'saai werk' (lage taakeisen met lage autonomie).

Vooraf medewerkers met een leidinggevende functie zeggen dat hun werk veel van hen eist, maar wel in combinatie met autonomie, waardoor het werk als uitdagend is te karakteriseren. Voor een kleiner deel van de leidinggevendenden is het werk 'eenvoudig' (lage taakeisen met veel autonomie). Voor het werk van ruim 71% van het 'overig personeel' is het werk eenvoudig of saai.

Vooraf docenten zeggen dat het werk vaak emotioneel zwaar is. Een deel van het overig personeel heeft functies waarin zij niet direct met leerlingen en ouders in contact komen. Mogelijk verklaart dat het verschil met docenten. De percentages van het management worden in deze tabel niet getoond (i.v.m. privacy en statische betrouwbaarheid) bij minder dan 100 respondenten. Voor de verschillende functiegroepen geldt dat van collega's meer sociale steun wordt ervaren dan van de eigen leidinggevende. Sociale steun is belangrijk omdat het helpt de belasting door het werk te dragen.

Ongewenst gedrag	Management	Docenten	Overig personeel
Door leerlingen, collega's en/of leidinggevendenden	#	22,0%	14,8%
Door leerlingen	#	16,0%	9,6%
Door collega's	#	4,4%	3,7%
Door leidinggevendenden	#	4,3%	3,0%

Ongewenst gedrag, komt vooral voor rekening van leerlingen. Over het algemeen ervaren docenten, meer dan het overig personeel, ongewenst gedrag. In vergelijking met niet onderwijs sectoren in Nederland, rapporteert personeel in het voortgezet onderwijs meer ongewenst gedrag vanuit leiding en/of collega's; (niet onderwijs sectoren: 6,5%, voortgezet onderwijs: 7,6%).

Verzuim en gezondheid	Management	Docenten	Overig personeel
Verzuimpercentage afgelopen jaar*	2,55%	5,66%	5,61%
Zelf geschat aantal werkdagen verzuimd afgelopen jaar	4,89	9,43	9,35
Burn-outklachten (vaker dan eens per maand, % ja)	19,8%	33,9%	18,9%
Klachten tijdens laatste verzuim zijn (gedeeltelijk) werk gerelateerd	#	33,9%	20,5%

* Berekend over zelf gerapporteerd verzuim (deeltijd gecorrigeerd)

Hoge werkdruk zonder (voldoende) regelmogelijkheden, emotioneel zwaar werk en sociale onveiligheid kunnen uiteindelijk leiden tot klachten en verzuim. Het verzuim in het vo blijkt, ook uit DUO-cijfers, ieder jaar

weer hoog te zijn in het vo. Vooral docenten zeggen meerdere malen in de maand burn-outklachten te ervaren. In de vo-sector als geheel geeft 29,5% van de respondenten aan burn-outklachten te ervaren, tegen 23,7% in het po en 24,3% in het mbo en 19,7% in de rest van Nederland.

Inzetbaarheid	Management	Docenten	Overig personeel
Kennis en vaardigheden sluiten goed aan bij huidige werk	79,2%	64,3%	57,2%
Meer kennis en vaardigheden dan nodig voor het werk	20,8%	31,2%	36,7%
Gemakkelijk kunnen voldoen aan de fysieke eisen van het werk	97,9%	93,5%	94,5%
Gemakkelijk kunnen voldoen aan de psychische eisen van het werk	92,9%	79,9%	91,0%
Opleiding of cursus gevolgd afgelopen 2 jaar	72,7%	73,2%	58,3%

De kennis en vaardigheden blijken niet altijd even goed aan te sluiten bij het huidige werk. Vooral in de categorie overig personeel zeggen meer respondenten over meer kennis en vaardigheden te beschikken dan voor het werk noodzakelijk is. De fysieke eisen van het werk lijken over het algemeen geen groot probleem in het vo; de psychische eisen zijn voor docenten wel vaker een punt van aandacht. Opvallend is dat het overig personeel in mindere mate een opleiding of cursus heeft gevolgd de afgelopen twee jaar.

Employability en mobiliteit	Management	Docenten	Overig personeel
Gemakkelijk ander werk kunnen krijgen bij mijn huidige werkgever	59,6%	42,8%	46,2%
Gemakkelijk ander werk kunnen krijgen bij een andere werkgever	86,5%	80,2%	72,6%
Iets ondernomen om ander werk te vinden afgelopen jaar	33,6%	25,3%	23,5%

De werknemers in het vo zijn optimistisch over hun employability; een groot deel denkt makkelijk ander werk te kunnen krijgen, vooral bij een andere werkgever. In het kader van de tekorten is het alarmerend dat ruim een op de vier docenten actie onderneemt om ander werk te vinden.

Doorwerkleeftijd	Management	Docenten	Overig personeel
Tot welke leeftijd willen doorwerken	65,2	64,5	64,8
Tot een hogere leeftijd willen doorwerken	79%	83,5%	73,8%

Tot welke leeftijd (fysiek en geestelijk) in staat zijn om door te werken	66,0	63,3	64,7
Tot een hogere leeftijd in staat zijn om door te werken	93,9%	94,1%	85,2%

Alleen docenten denken dat zij fysiek en geestelijk niet in staat zullen zijn om te kunnen doorwerken tot de leeftijd waarop zij willen stoppen met werken. Meer dan 60% van de leidinggevenden en docenten zouden bereid zijn om toch tot een hogere leeftijd door te blijven werken als ze minder uren of minder dagen per week zouden kunnen werken. Meer dan 65% van de leidinggevenden en docenten denkt met minder uren of dagen werken ook in staat te zijn om langer door te werken.

(Extra) arbo-maatregelen	Management	Docenten	Overig personeel
Nodig t.a.v. werkdruk en werkstress	53,8%	73,7%	41,8%
Nodig t.a.v. intimidatie, agressie of geweld door leerlingen.	25%	27,8%	14,8%
Nodig t.a.v. intimidatie, agressie of geweld door leidinggevenden of collega's	8,8%	8,8%	7,2%
Nodig t.a.v. virussen, bacteriën en schimmels	12%	26,4%	13%

Veel meer docenten dan leidinggevenden zeggen dat maatregelen tegen werkdruk nodig zijn. Een verklaring kan zijn dat docenten onvoldoende regelmogelijkheden (autonomie) hebben om geen last te ondervinden van hoge taakeisen.

Over 'extra maatregelen nodig t.a.v. intimidatie, agressie of geweld door leerlingen' oordelen leidinggevende en docenten vrijwel gelijk. Dat geldt ook voor intern grensoverschrijdend gedrag van collega's en leidinggevenden .

Voion is kennis- en sparringpartner voor het voortgezet onderwijs op het gebied van de onderwijsarbeidsmarkt en veilig en vitaal werken.

www.voion.nl | info@voion.nl